

Счетоводната сметка се състои от цифри (обикновено 3 или 4) и наименование. Чрез счетоводните сметки се извършват записи, които показват измененията (увеличения и намаления) през отчетния период, както и наличността в началото и края на периода в един отчетен обект – дълготраен актив, материален запас, вземане, задължение и други. В счетоводната сметка се записва стойностното изражение на всички стопански операции, довели до промени в дадения обект.

Според връзката им със счетоводния баланс, счетоводните сметки се делят на:

1. Балансови;
2. Задбалансови;
3. Небалансови.

1. Балансовите сметки отчитат реални активи и пасиви. Крайните салда на тези сметки показват отразената в съответните активни и пасивни балансови сметки стойност. Те се делят на следните видове:

1. Активни;
2. Пасивни;
3. Активно-пасивни;
4. Корекционни.

Активните балансови сметки са свързани с актива на баланса – най-общо това са имущество, права, вземания и парични средства. Те се дебитират при увеличение стойността на активите на предприятието, а се кредитират при тяхно намаление. Активните сметки имат обичайно дебитно салдо или нулево салдо.

Пасивните балансови сметки са свързани с пасива на баланса и на практика представляват различни задължения на предприятието. Кредитират се при увеличение стойността на пасиви (задължения) на предприятието, а се дебитират при тяхно намаление. Пасивните сметки имат обичайно кредитно или нулево салдо.

Активно-пасивните сметки може да касаят както актива, така и пасива на баланса. Те са със смесен характер. Когато са с дебитни салда, се представят в актива, а с кредитни – в пасива на баланса. Пример за такива сметки са „Други дебитори и кредитори“, „Печалби и загуби от текущата година“, разни разчети и други.

Корекционните сметки нямат самостоятелен смисъл. Благодарение на тях се черпи информация за отчитането по други основни сметки. Например: корекционни са сметките за амортизации на дълготрайни активи, които отчитат натрупаните до момента амортизации по всеки дълготраен актив или групи активи. Тези активи се посочват нетно в баланса – отчетната им стойност по основната сметка, минус натрупаните амортизации по корекционната сметка.

2. Небалансови счетоводни сметки се използват за отразяване дейността на дружеството, но тази информация не намира отражение в Счетоводния баланс. В края на отчетния период по тази сметка не остават крайни салда. Такива са например приходните и разходните сметки.

3. Задбалансови сметки отчитат показатели, необходими за вземане на управленски решения. Такива са например сметките за условни активи и пасиви. Чрез тях се отчитат чужди активи, използвани или съхранявани в предприятието, условни вземания и задължения.

Сметките се делят също така, по степен на обобщаване на счетоводни данни, на синтетични и аналитични.

Синтетичните сметки дават информация за отчитане по обекти на по-обобщени данни за групи активи, пасиви, приходи, разходи и други. Тази информация е обобщена – на база общи показатели на отчетната група.

Аналитичните сметки показват детайлна информация, предоставяща пълна характеристика на отчетния обект. Благодарение на аналитичното отчитане, може да се вижда контрагент, документ, стойност, количество и други. Например за всеки доставчик може да се създаде отделна аналитичност по сметката, за да могат да се следят разчетите с него, а за всеки осчетоводен документ се създава отделна партида към аналитичността на доставчика, за да може да се следи по кой документ следва да се извърши плащане.

Всички сметки съдържат следните елементи:

- **НАЧАЛНО САЛДО.** То трябва да е дебитно – при активните и корекционните сметки, а при активно-пасивните може да бъде както дебитно, така и кредитно.
- **ДЕБИТНИ ОБОРОТИ.** Те са предназначени за отразяване на увеличения при активните и намаления при пасивните и корекционните сметки, настъпващи в обекта, за който е открита счетоводната сметка, и представляват суми на стопанските операции, отразени по дебита на сметката.
- **КРЕДИТНИ ОБОРОТИ.** Те са предназначени за отразяване на намаления по активните и увеличения при пасивните и корекционните сметки в обекта, за който е открита счетоводната сметка, и представляват сбора на стопанските операции, отразени по кредита на сметката.
- **САЛДО ДЕБИТ.** В края на периода се получава, като към началното дебитно салдо се прибавят дебитните обороти.
- **САЛДО КРЕДИТ.** В края на периода се получава, като към началното кредитно салдо се прибавят кредитните обороти.
- **КРАЙНО САЛДО.** При активните сметки се получава като разлика между дебитния и кредитния сбор и се записва в дебита на сметката. При пасивните сметки се получава като разлика между кредитния и дебитния сбор и се записва в кредита на съответната сметка.

При активните сметки дебитният сбор трябва да превишава или да бъде равен на кредитния сбор.

Активните сметки не може да остават с крайно кредитно салдо, защото това би означавало да се използват повече актив или ресурси от възможното. Например наличните парични средства в лева и по банкова сметка не могат да се увеличават непрекъснато, но тегленето на парични средства за различни нужди се ограничава до размера на наличните средства. Ако крайното салдо на активна сметка е кредитно, това е грешка в осчетоводяванията, която следва да бъде открита и коригирана.

При пасивните счетоводни сметки кредитният сбор следва да надвишава или да бъде равен на дебитния сбор.

Пасивните сметки не могат да имат крайно дебитно салдо, защото това би означавало да бъдат погасени повече задължения от реалните. Например ако се погасява даден заем, той може да бъде покрит до неговия размер, но не и повече. Ако крайното салдо на пасивна сметка е дебитно, това е грешка, която трябва да бъде открита и отстранена.

При изграждане и поддържане на счетоводна система, предприятието осигурява прилагане на утвърдения от ръководството индивидуален сметкоплан, съставен от систематизирани в списък счетоводни сметки.

раздел 1: Сметки за капитал и заеми

група 10: Счетоводна група Капитал

- 101 Основен капитал, изискващ регистрация (Пасивна/Аналитична)
- 102 Основен капитал, неизискващ регистрация (за консорциуми и дружества по ЗЗД) (Пасивна/Аналитична)
- 103 Ликвидационен капитал при несъстоятелност и ликвидация (Активно-пасивна/Аналитична)
- 105 Капитал на предприятия с нестопанска дейност (Пасивна/Аналитична)

група 11: Капиталови резерви

- 111 Законови резерви (Пасивна/Аналитична)
- 112 Резерви от последваща оценка на дълготрайни активи (Пасивна/Аналитична)
- 113 Резерви от последваща оценка на финансови инструменти (Пасивна/Аналитична)
- 114 Резерви от емисия на акции (Пасивна/Аналитична)
- 115 Резерви, свързани с капитал (Пасивна/Синтетична)
- 116 Обратно изкупени собствени акции (Активна/Синтетична)
- 117 Резерви, формирани от печалбата (Пасивна/Аналитична)
- 119 Други резерви (Пасивна/Аналитична)

група 12: Финансови резултати

- 121 Непокрита загуба от минали години (Активна/Аналитична)
- 122 Неразпределена печалба от минали години (Пасивна/Аналитична)
- 123 Печалби и загуби от текущата година (Активно-пасивна/Синтетична)
- 124 Резултат при несъстоятелност и ликвидация (Пасивна/Синтетична)
- 125 Резултат от дейността на предприятия с нестопанска цел (Активно-пасивна/Синтетична)

група 15: Получени заеми

- 151 Получени краткосрочни заеми (Пасивна/Аналитична)
- 152 Получени дългосрочни заеми (Пасивна/Аналитична)
- 153 Кредитни карти (Пасивна/Аналитична)
- 154 Дългови инструменти (Пасивна/Аналитична)
- 156 Овърдрафт (Пасивна/Аналитична)
- 159 Други заеми и дългове (Пасивна/Аналитична)

раздел 2: Сметки за дълготрайни активи

група 20: Дълготрайни материални активи

- 2011 Земи (Терени) (Активна/Аналитична)
- 2012 Подобрения върху земите (Активна/Аналитична)
- 202 Сгради и конструкции (Активна/Аналитична)
- 203 Компютърна техника (Активна /Аналитична)
- 204 Земи (Терени) (Активна/Аналитична)
- 205 Подобрения върху земите (Активна/Аналитична)
- 206 Сгради и конструкции (Активна/Аналитична)
- 207 Компютърна техника (Активна /Аналитична)
- 209 Други дълготрайни материални активи (Активна /Аналитична)

група 21: Дълготрайни нематериални активи

- 211 Продукти от развойна дейност (Активна/Аналитична)
- 212 Програмни продукти (Активна/Аналитична)
- 213 Права върху интелектуална собственост (Активна/Аналитична)
- 214 Права върху индустриална собственост (Активна /Аналитична)
- 219 Други дълготрайни нематериални активи (Активна/Аналитична)

група 22: Дългосрочни финансови активи

- 221 Инвестиции в дъщерни предприятия (Активна/Аналитична)
- 222 Инвестиции в асоциирани предприятия (Активна/Аналитична)
- 223 Инвестиции в смесени предприятия (Активна/Аналитична)
- 224 Инвестиции в имоти (Активна /Аналитична)
- 225 Инвестиции във финансови активи, държани до настъпване на падеж (Активна/Аналитична)
- 226 Инвестиции във финансови активи, отчитани по справедлив стойност в печалбата или загубата (Активна/Аналитична)
- 227 Предоставени дългосрочни заеми и вземания (Активна/Аналитична)
- 228 Инвестиции във финансови активи на разположение за продажба (Активна /Аналитична)
- 229 Инвестиции в други дълготрайни финансови активи (Активна /Аналитична)

група 23: Търговска репутация

- 231 Положителна търговска репутация (Активна/Аналитична)
- 232 Отрицателна търговска репутация (Активна/Аналитична)

група 24: Амортизации

2412 (Натрупана) Амортизация на сгради и конструкции	(Корекционна/Аналитична)
2413 (Натрупана) Амортизация на компютърна техника	(Корекционна/Аналитична)
2414 (Натрупана) Амортизация на съоръжения	(Корекционна/Аналитична)
2415 (Натрупана) Амортизация на машини и оборудване	(Корекционна/Аналитична)
2416 (Натрупана) Амортизация на транспортни средства	(Корекционна/Аналитична)
2417 (Натрупана) Амортизация на офис обзавеждане	(Корекционна/Аналитична)
2419 (Натрупана) Амортизация на други дълготрайни материални активи	(Корекционна/Аналитична)
2421 (Натрупана) Амортизация на продукти от развойна дейност	(Корекционна/Аналитична)
2022 (Натрупана) Амортизация на програмни продукти	(Корекционна/Аналитична)
2429 (Натрупана) Амортизация на дълготрайни нематериални активи	(Корекционна/Аналитична)
2431 (Натрупана) Амортизация на инвестиции в имоти (Инвестиционни имоти)	(Корекционна/Аналитична)
2432 (Натрупана) Амортизация на биологични активи	(Корекционна/Аналитична)
2033 (Натрупана) Амортизация на положителна репутация	(Корекционна/Аналитична)

група 25: Корекции при обезценка

251 Корекция при обезценка на вземания	(Корекционна/Аналитична)
252 Корекция при обезценка на други активи	(Корекционна /Аналитична)

група 27: Дълготрайни биологични активи

271 Гори	(Активна/Аналитична)
272 Трайни насаждения – плододаващи	(Активна/Аналитична)
273 Трайни насаждения- неплододаващи	(Активна/Аналитична)
274 Животни в основни стада	(Активна/Аналитична)
279 Други дълготрайни биологични активи	(Активна/Аналитична)

група 28: Дълготрайни активи с право на ползване

281 Земи (терени) с право на ползване	(Активна/Аналитична)
282 Сгради и конструкции с право на ползване	(Активна/Аналитична)
283 Транспортни средства с право на ползване	(Активна/Аналитична)
284 Машини, съоръжения и оборудване с право на ползване	(Активна/Аналитична)
285 Други дълготрайни материални активи с право на ползване	(Активна/Аналитична)
286 Програмни продукти с право на ползване	(Активна/Аналитична)
287 Други дълготрайни нематериални активи с право на ползване	(Активна/Аналитична)

група 29: Амортизации на дълготрайни активи с право на ползване

291 (Натурална) Амортизация на земи (терени) с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
292 (Натурална) Амортизация на сгради и конструкции с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
293 (Натурална) Амортизация на транспортни средства с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
294 (Натурална) Амортизация на машини, съоръжения и оборудване с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
295 (Натурална) Амортизация на дълготрайни материални активи с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
296 (Натурална) Амортизация на програмни продукти с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)
297 (Натурална) Амортизация на други дълготрайни нематериални активи с право на ползване	(Корекционна/Аналитична)

раздел 3: Сметки за стоково материални запаси

група 30: Суровини/материали, продукция и стоки

301 Доставки	(Активна/Аналитична)
302 Суровини/материали	(Активна/Аналитична)
303 Продукти	(Активна/Аналитична)
304 Стоки	(Активна /Аналитична)

група 31: Краткотрайни биологични активи

311 Дребни продуктивни животни	(Активна/Аналитична)
312 Птици – основни стада	(Активна/Аналитична)
313 Пчелни семейства	(Активна/Аналитична)
314 Млади животни	(Активна/Аналитична)
315 Животни за угодяване	(Активна/Аналитична)
316 Животни за експериментални цели	(Активна /Аналитична)
319 Други краткотрайни биологични активи	(Активна/Аналитична)

раздел 4: Сметки за разчети

група 40: Доставчици и свързани с тях сметки

401 Задължения към доставчици	(Пасивна/Аналитична)
402 Вземания от доставчици по аванси	(Активна/Аналитична)
403 Задължения към доставчици по търговски кредити	(Пасивна /Аналитична)
404 Задължения към доставчици по доставки при определени условия	(Пасивна /Аналитична)
405 Задължения към доставчици – свързани лица	(Пасивна/Аналитична)
408 Нефактурирани аванси към доставчици	(Активна/Аналитична)
409 Други задължения към доставчици	(Пасивна /Аналитична)

група 41: Клиенти и свързани с тях сметки

- 411 Вземания от клиенти (Активна/Аналитична)
- 412 Задължения към клиенти по аванси (Пасивна/Аналитична)
- 413 Вземания от клиенти по търговски кредити (Активна/Аналитична)
- 414 Вземания от клиенти по продажби при определени условия (Активна/Аналитична)
- 415 Вземания от клиенти – свързани лица (Активна/Аналитична)
- 418 Нефактурирани аванси от клиенти (Пасивна/Аналитична)
- 419 Други вземания от клиенти (Активна/Аналитична)

група 42: Персонал и съдружници

- 421 Задължения към персонал (Пасивна/Аналитична)
- 422 Разчети с подотчетни лица (Активна/Аналитична)
- 423 Задължения по неизползвани отпуски (Пасивна/Аналитична)
- 424 Вземания от съучастия (Активна/Аналитична)
- 425 Задължения за съучастия (Пасивна/Аналитична)
- 426 Вземания по записани дялови вноски (Активна/Аналитична)
- 427 Задължения към съдружници във връзка с намаляване на капитала (Пасивна/Аналитична)
- 429 Други разчети с персонала и съдружниците (Активна/Аналитична)

група 44: Вземания по липси, начети и съдебни спорове

- 441 Вземания по рекламации (Активна/Аналитична)
- 442 Вземания по липси и начети (Активна/Аналитична)
- 443 Ценови разлики по липси и начети (Пасивна/Аналитична)
- 444 Вземания по съдебни спорове (Активна/Аналитична)
- 445 Присъдени вземания (Активна/Аналитична)

група 45: Разчети с бюджета и ведомства

- 4521 Разчети за Годишен корпоративен данък (Активно-пасивна/Аналитична)
- 4522 Разчети с Авансов корпоративен данък (Активно-пасивна/Синтетична)
- 4531 Начислен Данък върху добавената стойност за покупките (Активна/Синтетична)
- 4532 Начислен Данък върху добавената стойност за продажбите (Пасивна/Синтетична)
- 4536 Отложен данъчен кредит (Активна/Аналитична)
- 4537 Неизползван данъчен кредит (Активна/Аналитична)
- 4538 Данък върху добавената стойност за възстановяване (Активна/Синтетична)
- 4539 Данък върху добавената стойност за внасяне (Пасивна/Синтетична)
- 454 Разчети за данъци върху доходи на физически лица (Активна/Синтетична)

- 456 Разчети за акцизи (Активно-пасивна/Аналитична)
- 457 Разчети с митници (Активно-пасивна/Аналитична)
- 459 Данъчни разчети с бюджета (Активно-пасивна/Аналитична)

група 46: Разчети с осигурители

- 461 Разчети за задължително социално осигуряване (Активно-пасивна/Аналитична)
- 462 Разчети за доброволно социално и здравно осигуряване (Активно-пасивна/Аналитична)
- 463 Разчети за здравно осигуряване (Активно-пасивна/Аналитична)
- 469 Други разчети с осигурители (Активно-пасивна/Аналитична)

група 49: Разни дебитори и кредитори

- 491 Разчети с доверители (Активно-пасивна/Аналитична)
- 492 Разчети за гаранции (Активно-пасивна/Синтетична)
- 493 Разчети със собственици (Активно-пасивна/Аналитична)
- 494 Разчети по отсрочени данъци (Активно-пасивна/Аналитична)
- 495 Разчети по застраховане (Активно-пасивна/Аналитична)
- 496 Разчети по лихви (Активно-пасивна/Аналитична)
- 497 Провизии (Пасивна/Аналитична)
- 498 Други дебитори (Активна/Аналитична)
- 499 Други кредитори (Пасивна/Аналитична)

раздел 5: Сметки за финансови средства

група 50: Парични средства

- 501 Каса в левове (Активна/Аналитична)
- 502 Каса във валута (Активна/Аналитична)
- 503 Разплащателна сметка в левове (Активна/Аналитична)
- 504 Разплащателна сметка във валута (Активна/Аналитична)
- 505 Акредитиви (Активна/Аналитична)
- 506 Предоставени депозити (Активна/Аналитична)
- 507 Парични средства, заложи като обезпечение (Активна/Аналитична)
- 509 Други парични средства (в т.ч. ваучери и чекове) (Активна/Аналитична)

група 51: Краткосрочни финансови активи

- 511 Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата (Активна/Аналитична)
- 512 Финансови активи, държани до настъпване на падеж (Активна/Аналитична)

513 Краткосрочни заеми и вземания (Активна/Аналитична)

514 Финансови активи на разположение за продажба (Активна/Аналитична)

519 Други краткосрочни финансови актив (в т.ч. благородни метали) (Активна/Аналитична)

раздел 6: Сметки за разходи

група 60: Разходи по икономически елементи

601 Разходи за материали (Активна/Аналитична)

602 Разходи за външни услуги (Активна/Аналитична)

603 Разходи за амортизации (Активна/Аналитична)

604 Разходи за заплати (възнаграждения) (Активна/Аналитична)

605 Разходи за осигуровки (Активна/Аналитична)

606 Разходи за данъци, такси и други подобни плащания (Активна/Аналитична)

607 Разходи за провизии (Активна/Аналитична)

608 Разходи за последваща оценка на активи (Активна/Аналитична)

609 Други разходи (Активна/Аналитична)

група 61: Разходи за дейности

611 Разходи за основна дейност (Активна/Аналитична)

612 Разходи за спомагателна дейност (Активна/Аналитична)

613 Разходи за придобиване на дълготрайни активи (Активна/Аналитична)

614 Административни разходи (Активна/Аналитична)

615 Разходи за продажби (Активна/Аналитична)

група 62: Финансови разходи

621 Разходи за лихви (Активна/Аналитична)

623 Разходи по операции с финансови активи и инструменти (Активна/Аналитична)

624 Разходи по валутни операции (Активна/Синтетична)

625 Разходи от последващи оценки на финансови активи и инструменти (Активна/Аналитична)

629 Други финансови разходи (Активна/Аналитична)

група 65: Разходи за бъдещи периоди

621 Нефинансови разходи за бъдещи периоди (Активна/Аналитична)

623 Финансови разходи за бъдещи периоди (Активна/Аналитична)

раздел 7: Сметки за приходи

група 70: Приходи от продажби

701 Приходи от продажби на продукти (Пасивна/Аналитична)

702 Приходи от продажби на стоки (Пасивна/Аналитична)

703 Приходи от продажби на услуги (Пасивна/Аналитична)

704 Приходи от наеми (Пасивна/Аналитична)

705 Приходи от продажби на дълготрайни активи (Пасивна/Аналитична)

706 Приходи от продажба на суровини/материали (Пасивна/Аналитична)

707 Приходи от последваща оценка на активи (Пасивна/Аналитична)

708 Приходи от финансираня (Пасивна/Аналитична)

709 Други приходи от дейността (Пасивна/Аналитична)

група 71: Приходи в предприятия с нестопанска дейност

711 Приходи от регламентирана дейност (Пасивна/Аналитична)

712 Приходи от членски внос (Пасивна/Аналитична)

713 Приходи от финансираня и дарения (Пасивна/Аналитична)

714 Други приходи (Пасивна/Аналитична)

група 72: Финансови приходи

721 Приходи от лихви (Пасивна/Аналитична)

722 Приходи от съучастия (Пасивна/Аналитична)

723 Приходи от операции с финансови активи и инструменти (Пасивна/Аналитична)

724 Приходи от валутни операции (Пасивна/Аналитична)

725 Приходи от последващи оценки на финансови активи и инструменти (Пасивна/Аналитична)

729 Други финансови приходи (Пасивна/Аналитична)

група 75: Приходи за бъдещи периоди и финансираня

751 Нефинансови приходи за бъдещи периоди (Пасивна/Аналитична)

752 Финансови приходи за бъдещи периоди (Пасивна/Аналитична)

753 Финансиране на дълготрайни активи (Пасивна/Аналитична)

754 Финансиране на текущата дейност (Пасивна/Аналитична)

раздел 9: Сметки за условни активи и пасиви

група 91: Чужди материални, нематериални и финансови активи на съхранение

911 Наети чужди активи (Активна/Аналитична)

912 Чужди материални активи, получени по консигнационен договор (Активна/Аналитична)

913 Материални активи, приети на съхранение (Активна/Аналитична)

914 Финансови активи, приети на съхранение (Активна/Аналитична)

група 92: Други условни активи

981 Чужди материални и нематериални активи, получени като обезпечение (Активна/Аналитична)

982 Чужди финансови активи, получени като обезпечение (Активна/Аналитична)

983 Менителници или записи на заповед, получени като обезпечение (Активна/Аналитична)

984 Други условни активи (Активна/Аналитична)

989 Кореспондиращи сметки за условни активи (Активна/Аналитична)

група 99: Други условни пасиви

991 Собствени материални и нематериални активи, предоставени като обезпечение (Пасивна/Аналитична)

992 Собствени финансови активи, предоставени като обезпечение (Пасивна/Аналитична)

993 Менителници или записи на заповед, предоставени като обезпечение (Пасивна/Аналитична)

994 Други условни пасиви (Пасивна/Аналитична)

999 Кореспондиращи сметки за условни пасиви (Пасивна/Аналитична)